

סיכום מפגש 2 - השולחן העגול הרב מגזרי לשיקום והתחדשות קהילתית בדגש פסיכו-סוציאלי

ביום ראשון, 26.11.23, התקיים מפגש של השולחן לשיקום והתחדשות קהילתית בדגש פסיכו-סוציאלי במסגרת שולחנות החירום הרב-מגזריים של משרד ראש הממשלה. במפגש השתתפו נציגים מכלל המגזרים, בהם משרדי ממשלה וארגונים חברתיים. במסגרת המפגש ניתן סטטוס על עבודת השולחן ותתי הצוותים שלו עד כה והתקיים דיון להעלאת אתגרים מהשטח הדורשים טיפול ויש ערך למענה רב-מגזרי סביבם.

תמצית סטטוס על עבודת השולחן עד כה:

1. בצוות למענה מיידי - פותח מודל בין משרדי למתן מענה פסיכו-סוציאלי בבתי המלון של המפונים/ות. המודל נמצא בשלבי הטמעה, ישנם מלונות בהם הוטמע ומלונות בהם נמצא בתהליכים בימים אלה. לצד זאת, עובדים המשרדים על פיתוח תיק טיפולי אחוד למשרדי הממשלה (רווחה, בריאות וחינוך) במטרה לייצר מאגר נתונים אחוד ולהבטיח רציפות טיפולית.

2. בצוות ליצירת מודל רשותי-קהילתי לשיקום בינוני וארוך טווח – על בסיס מידע שנאסף בשולחן, פותחה הצעה למודל לשיקום קהילתי. המודל נמצא בימים אלה בדיוקים, השלמות והרחבות. המודל מסתכל על יצירת תכלול ממשלתי לנושא השיקום ארוך הטווח וכן על מערך רשותי ותהליכים לשיקום קהילתי פנים רשותיים. מודל זה יועבר להמשך עבודה של מנהלת תקומה ומשרד הרווחה.

עיקרי האתגרים שעלו במסגרת הדיון בשולחן:

ציר מיידי - אתגרים בבתי המלון ובטיפול במפונים/ות:

- **בניית מנהיגות קהילתית בבתי המלון** – עולה השאלה האם בתוך האוכלוסיות ניתן לזהות קבוצת מנהיגות שניתן לפנות אליה ובאמצעותה לרכז את הטיפול הפסיכו סוציאלי הנדרש.
- **הצורך בעצמאות ושיקום עצמי בקרב מפונים/ות לחיזוק החוסן הקהילתי ואישי** - עולה קול מהשטח שישנו צורך בהגברת העצמאות של המפונים על מנת לחזק את חוסנם. רצון לעשות דברים באופן עצמאי, גם אם הם מתארחים במלון, דוגמת בישול או כביסה. יש לבחון כיצד ניתן להרחיב אפשרויות אלו.
- **תכלול וניהול בתי המלון** – צורך שזוהה כבר מתחילת המלחמה וטרם קיבל מענה, מתמקד בצורך ליצור תכלול בבתי המלון. אחד הדברים שמאוד בולטים הוא שעדיין אין אדם אחד שמתכלל את כלל המענים בבתי המלון (פיזיים ורגשיים). בהרבה בתי מלון אין עדיין ידע בסיסי ורשימות של כל אורחי המלון.
- **טיפול רציף ותחלופה של צוותי טיפול** – אחד האתגרים שעלה עסק בסוגיית הרצף הטיפולי ותחלופה של צוותי הטיפול. תחלופה פוגעת ברצף הטיפול, מייצרת חוסר יציבות ופוגעת במפונים/ות שנמצאים בסיטואציה מורכבת.

אוכלוסיות -

חברה הערבית ובערים מעורבות:

- **מתן מענה לכפרים הבדואים הלא-מוכרים בנגב** – ישנם יישובים בכפרים הלא-מוכרים בנגב אשר אינם ממוגנים ואף אין להם התראה. החוסן הקהילתי שברירי והגישה לשירותי רווחה מוגבלת. האוכלוסייה סובלת מחרדה וטראומה, הנוספות לאתגרים העמוקים הקיימים. הועלתה ההצעה להקים צוותי חירום יישובים (צח"י) באזורים אלה וכן להגביר ולהציע מענים רגשיים.
- **ערים מעורבות** - ישנו צורך להתייחס למרקם החיים המשותפים בערים המעורבות לאור המורכבות של התקופה וליוצר מענים שסייעו לתושבים להמשיך לחיות בשותפות.

- **צורך בחיזוק האמון ובנייה מחודשת של מרקם החיים בישראל** - הועלתה הצעה ליצירת מפגשים ערבים יהודיים במטרה לחזק ולבנות מחדש את מרקם החיים בישראל. התמקדות במקומות בהם עובדות במשותף אוכלוסיות מגוונות ולהשתמש בהם כפלטפורמה לשיח משתף, דוגמת אקדמיה, בתי חולים ועוד.

אוכלוסיות נוספות הזקוקות למענה פסיכו-סוציאלי:

- **אוכלוסיות נוספות שנפגעו שלא בהכרח יודעות לצרוך את הטיפול** - ישנן אוכלוסיות נוספות שנפגעו שלא בהכרח יודעות לצרוך שירותים פסיכו-סוציאליים. יש צורך לעשות פנייה אקטיבית כדי להציע טיפול מתאים. עלה באופן ספציפי הצורך של מושבניקים, גברים, בני 50 פלוס שהמצב הכריע אותם, והם לא בהכרח יודעים לצרוך טיפול.
- **קושי של אוכלוסיות שאין להם הקשר מוסדי** - עלה הקושי של אוכלוסיות שאין להם הקשר מוסדי לקבל מענים או להיות חשופים לאפשרויות טיפול וזיהוי הצרכים שלהם. נטולי הקשר כוללים – צעירים שפוטרו מעבודתם וסטודנטים שאמורים לחזור ללימודים.
- **מתפנים בודדים (משפחות שלא התפנו למוקדי פינני)** – נדרש לייצר מענים מתאימים ופנייה פרו אקטיבית למשפחות ומפונים שמפוזרים ברחבי הארץ ולא התפנו למוקדי הפינוי. מפונים אלו, לא בהכרח יפנו למרכזי הטיפול באופן עצמאי וצריך לראות איך מנגישים להם את המענים.

אתגרים בהנגשת המידע והידע לשטח:

- **דינמיות במידע שמגיע מהממשלה והיעדר ירידה של מידע לשטח** - יש הרבה דינמיות במידע שמגיע מהממשלה, החלטות מתקבלות כל הזמן וכן נהלים חדשים, יש צורך לתווך את המידע לשטח וליידע כל הזמן את הציבור ולקיים עדכונים שוטפים מצד הממשלה לארגונים.

אתגרים הנוגעים לביטחון – צח"י וכיתות כוננות:

- **הקמת צוותי צח"י בכלל ישובי וערי הארץ** – ישנו צורך בהקמת צוותי צח"י בכלל היישובים והערים בישראל. כיום ישנם יישובים רבים (בטווח של 7-20 ק"מ) שאין להם צוות צח"י פעיל בעת החירום. צוותים אלה הוקמו ביוזמת התושבים "תוך כדי תנועה" בזמן המלחמה. יש חשיבות רבה לצוותים אלו בחוסן הקהילתי של היישובים בשוטף בכלל ובחירום בפרט וצריך לפעול להקמתם או לתמיכה בהם באופן מיידי.
- **הגברת תחושת הביטחון של השבים ליישובים וסיוע במתן מענה מיידי בשעת חירום** – הועלתה הצעה להתקנת אפליקציה שמטרתה - הקפצת כיתת הכוננות היישובית או צוות רפואי יישובי בעת חירום בטחוני או רפואי. הצוותים מקבלים את המיקום והפרטים של השולח ויודעים להגיע למקום במהירות. הנושא חשוב מאוד לשיפור מהירות התגובה במצבי חירום, הן ביטחוניים והן רפואיים בקהילה והגברת תחושת הביטחון בקרב התושבים ביישובי העוטף והסביבה, בייחוד ביישובים שאינם מגודרים. קיים פיילוט ייחודי שפותח בשיתוף פעולה עם חברת סטארט-אפ, מערך הדיגיטל הלאומי ויישוב בדרום (שהעלה צורך זה). האפליקציה הוכחה כיעילה מאוד בעת השימוש וכן הורידה משמעותית את רמת החרדה של התושבים שהייתה נכרת בקבוצות הווצאפ היישובית.

כלל האתגרים שעלו במסגרת השולחן העגול נבחנו כעת במטרה לבדוק כיצד נכון לתת להם מענה מיטבי, אתגרים שיש להעביר לגורמי טיפול רלוונטיים אחרים וכן אתגרים שנכון שיטופלו במסגרת פעילות השולחן. נמשיך לעדכן בהתקדמות ועשייה ולעבוד ביחד. אנא המשיכו להציף אלינו צרכים מיידיים שאתם מזהים בשטח.